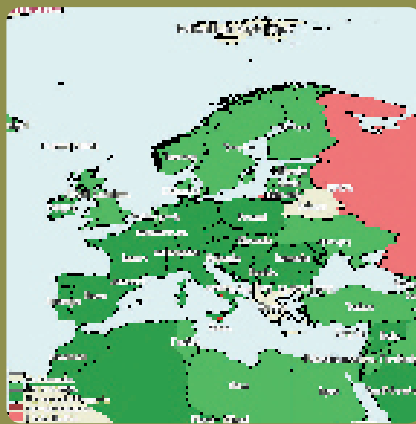

Dourine, wat is dat eigenlijk?

Er duiken er steeds meer van op, besmettelijke ziekten bij dieren. Ook paarden blijven in dit verband niet gespaard. In mei en juni zijn er in Italië twee gevallen van de besmettelijke geslachtsziekte dourine gemeld. Reden genoeg om wat gegevens over deze besmettelijke ziekte van paarden, muil dieren en ezels op een rijtje te zetten.

BESMETTELIJKE ZIEKTEN

De organisatie die wereldwijd de verspreiding van besmettelijke ziekten onder dieren (zowel huisdieren als wilde dieren) in kaart brengt is de OIE (World Organisation for Animal Health). Alle informatie die de OIE verzameld wordt op het internet ter beschikking gesteld in de WAHID (World Animal Health Information Database). Landen melden uitbraken van besmettelijke ziekten bij de OIE; dit wordt gedaan door de Chief Veterinary Officer (CVO) van het betreffende land. In mei en juni werden er door de CVO van Italië twee gevallen van dourine gemeld bij de OIE, een reden om wat gegevens over deze besmettelijke ziekte van paarden, muil dieren en ezels op een rijtje te zetten.

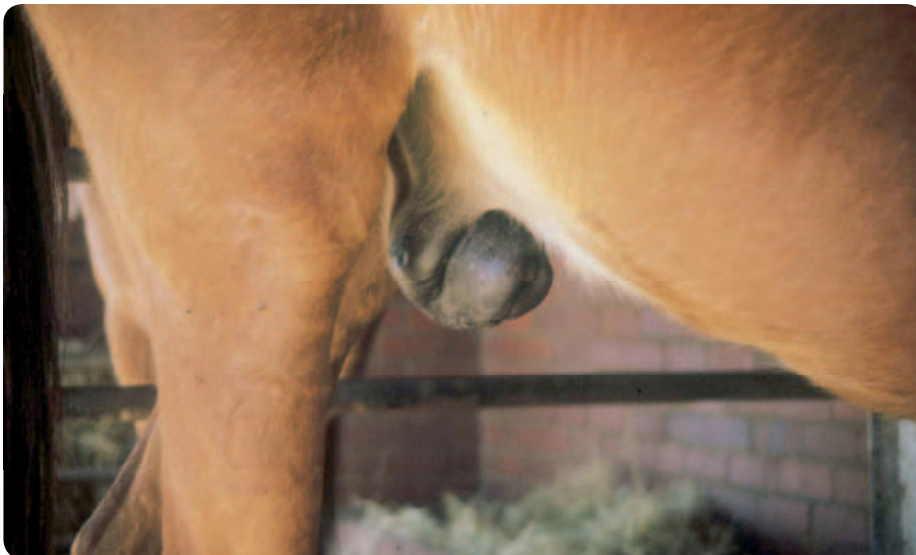

Een kaart van Europa met daarop aangegeven de situatie van dourine in 2010 en als rode stippen de beide in Italië gevonden gevallen in mei en juni 2011 (<http://web.oie.int/wahis/public.php?page=home>).

Dourine is een chronische geslachtsziekte van paarden, ezels en muil dieren die in bepaalde delen van de wereld (China, Zuidelijk Afrika) inheems is, maar die in West Europa normaliter niet voorkomt. Het is in Europa dan ook een aangifteplichtige ziekte, dat wil zeggen dat bij een verdenking op of bevestiging van de diagnose dourine dit onmiddellijk moet worden gemeld bij de autoriteiten.

De ziekte dourine wordt veroorzaakt door een bloedparasiet, *Trypanosoma equiperdum*. Dit soort bloedparasieten wordt meestal via insecten overgebracht, maar bij dourine is dat niet zo. Dourine kan alleen maar worden overgebracht tijdens de geslachtsgemeenschap (natuurlijke dekking) en misschien via sperma, maar daarover is geen zekerheid.

De eerste symptomen van dourine zijn koorts, zwelling van de genitaliën (penis, vulva) en de uier. Ook zal er vochtophoping (oedeem) onder de buik optreden. Bij drachtige merries kan abortus optreden. Specifieke oedeemplekken in de huid 'silver dollar plaques', dat zijn grote verdikkingen in de huid, zijn kenmerkend voor de aandoening. In een later stadium van de ziekte kunnen zenuwverschijnselen op de voorgrond treden, zoals ataxie (wankel lopen) en verlamming van een aangezichtsenuw waardoor lip en oor aan één kant van het gezicht gaan afhangen. Ook kunnen sterke vermagering ondanks goed eten, bloedarmoede en oogproblemen optreden. Gemiddeld duurt de ziekte 1-2 maanden, maar een paard kan ook binnen een week sterven of juist opknappen en vervolgens vele maanden of

Bij dit paard met dourine is de kenmerkende zwelling van de geslachtsdelen goed zichtbaar.

Foto met dank aan prof. Derek Knottenbelt - Liverpool

Een achtjarige Arabier-pony kruising in Zuid Afrika met al enige tijd dourine: sterk vermagerd, aangetaste huid, oedeem in de koker

jaren klinisch gezond lijken. Gemiddeld sterft ongeveer 50% van de zieke paarden. Paarden die herstellen, blijven drager van de aandoening en kunnen dus later weer besmettelijk worden, vooral onder stress.

Er is een behandeling met een middel tegen trypanosomen mogelijk, maar dit wordt niet gedaan omdat het grote nadeel is dat het behandelde paard alsnog een drager kan worden en jaren later de parasiet toch weer kan gaan uitscheiden. Er is geen vaccinatie mogelijk.

De parasiet kan niet overleven buiten het paard en kan voor zover bekend ook niet indirect (via

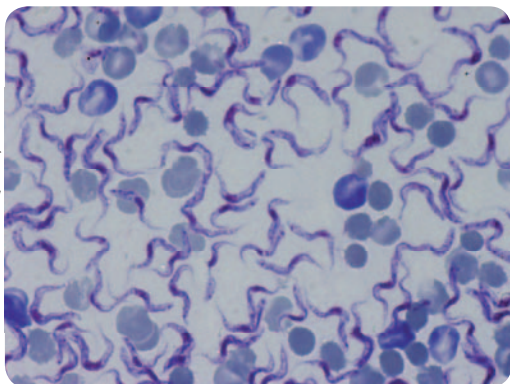

Foto met dank aan Moneeb Qablan, Brno

Een bloeduitstrijkje met daarin de gewone bloedcellen - min of meer rond en de dourine parasiet *Trypanosomum equiperdum* - onregelmatige banaanachtige vormsels

handen of instrumentarium o.i.d.) worden overgebracht. Incidenteel is wel beschreven dat een veulen zich kan besmetten via de slijmvliezen tijdens de geboorte of via het drinken bij de besmette merrie. Als zo'n veulen dan als volwassen hengst of merrie natuurlijk dekt of gedekt wordt, kan de besmetting zich weer verder verspreiden. Over besmetting via sperma is geen onderzoek bekend, maar het is in theorie zeker mogelijk.

Kort na de infectie kunnen de parasieten gevonden worden in uitstrijkjes van slijm uit de vagina (schede), preputium (koker), of bloed. Ook zijn er diverse tests die antilichamen tegen de dourine kunnen aantonen; die testen worden dan ook gebruikt om te controleren of paarden negatief zijn voor zij geëxporteerd worden.

Paarden die vanuit landen buiten Europa, waar dourine voorkomt, worden geïmporteerd, moeten getest zijn op het vrij zijn van dourine. Dit gebeurt door middel van bloedonderzoek, waarbij wordt gekeken of het dier antistoffen tegen dourine bij zich heeft. Bij negatief bloedonderzoek wordt dergelijke import overigens alleen toegestaan als dourine in het betreffende land aangifteplichtig is, en er in de laatste 6 maanden voorafgaand aan de import geen meldingen van Dourine zijn geweest

SAMENGEVAT

- Dourine is een chronische geslachtsziekte van paarden, ezels en muilieren die in West Europa normaliter niet voorkomt.
- Het is in Europa dan ook een meldingsplichtige ziekte.
- Vaccineren is niet mogelijk.
- Behandelen kan wel, maar gebeurt niet vanwege de nadelige gevolgen.
- 50 % van de paarden met dourine sterft aan de ziekte. Paarden die de ziekte eenmaal hebben opgelopen blijven drager.
- Bij twijfel, raadpleeg direct een dierenarts!

In Italië zijn ze er nog niet achter waar de infectie, die op twee plaatsen, namelijk op Sicilië en bij Napels, geconstateerd is, vandaan is gekomen. Daar wordt momenteel nog verder onderzoek naar gedaan. Intussen is duidelijk dat er bij bloedonderzoek her en der meer positieve paarden zijn gevonden. Al met al is dit een reden om zorgvuldig op te passen met paarden die voor fokdoeleinden van of naar Italië reizen.

Wat te doen?

Als een eigenaar ook maar enigszins denkt misschien met dourine te maken te hebben, moet direct de dierenarts geraadpleegd worden. Dourine is een aangifteplichtige aandoening in Nederland en de dierenarts weet hoe daar mee om moet worden gegaan. ●

Dit artikel werd geschreven door:

dr. Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan en dr. Kees van Maanen
 Departement Gezondheidszorg Paard,
 Faculteit Diergeneeskunde, Utrecht en
 Gezondheidsdienst voor Dieren, Deventer